

TATA-TÓVÁROSI HIRADÓ

Helyi és vidéki érdekű, társadalmi, közművelődési és szépirodalmi hetilap.

<p>Megjelenik minden szombaton</p> <p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre . . . 8 korona. Félévre . . . 4 korona. Negyed évre . . . 2 korona.</p> <p>Egyes szám ára 16 fillér.</p>	<p>Felelős szerkesztő: EGYEDI J.</p>	<p>Hirdetések kizárólagos felvétele milliméter árszabás szerint a Leopold Gyula Vidéki Lapok Központi Hirdetés Osztályában Budapest, VII., Erzsébetkörút 41.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tata, Kossuth-tér, (Városház-épület) hová a lap szellemi részét illető közlemények továbbá a hirdetések, előfizetési és hirdetés díjak küldendők.</p>
---	---	---	--

Kisgazdák helyzete.

Gyakran halljuk napjainkban azt hangoztatni, hogy boldog a paraszt, mert drágán értékesítheti terményeit. Ezen feltevésnek ellentmond az a szomorú statisztika, amely a kisbirtokosok pusztulását bizonyítja, a miről meg is győződhetünk, ha a kisbirtokosok helyzetét közelebbről vizsgáljuk.

Igaz, hogy drágábbak a növényi és állati termények, baromfiak, tejtermékek stb. a melyekből a kisgazdák pénzelnek; de viszont sokkal is drágábbak a husneműek, ruhaneműek, szerek eszközök anyagok, szóval azok a használati és élelmi cikkek, a melyekre a kisgazdáknak szükségük van. Az adó sohasem kevesebb, míg a termés mindig rosszabb. Ennélfogva, a mit a kisgazdák nyernek a vámon, annál többet elfizetnek a réven, így jön létre az adósság, amely emészti sőt sok esetben teljesen tönkre is teszi a kisbirtokosokat.

A kormány és az elfogulatlan nagy társadalom látja a bajokat és át is van hatva a legjobb akarattól, de a segítség módjára és eszközeire vonatkozólag még nem jutottak el a tettek mezejére, hanem még mindig a bajok tanulmányozásánál tartanak. Egyik eszme a másik után merül fel a segítségre vonat-

kozólag, de még testet egyik sem öltött, holott a sürgősséget ezen fontos ügytől elvitatni nem lehet, mert kétségbevonhatatlan tény az, hogy államiságunk legbiztosabb alapját a magyar kisgazda társadalom alkotja, azért ennek jólétét biztosítani kell, ha a magyar fensőséget fentartani akarjuk. —

Mindent csak az államkormánytól követelni nem lehet, hanem itt közre kell működni az érdekelteknek és a társadalomnak egyaránt. Az állam és az intelligens gazdátársadalom nyújtson módot a kisgazdák értelmi fejlesztésére. Az állam ezt megeheti a felnőtteknek gazdasági irányban való kioktatása által, továbbá, miként elég bölcsen megkezdette, a minta kisgazdaságok felállításával. Az intelligens gazdátársadalom pedig azáltal segíthet, hogy követendő jó példát mutat az okos gazdalkodásra, sőt arra biztatja is a kisgazdákat. De javítani kell a hitelüket is, hogy mérsékelt kamat mellett kaphassanak kölcsönt akkor, a midőn a földbirtokukban fekvő tőkéjük oly silányan kamatozik, sőt nem egyszer rá is fizetnek a gazdaságra.

A segítség mielőbbi és sikeres módjára vonatkozólag egy igen érdekes javaslat került legujabban felszínre, amelyet az alábbiakban megismerletni szükségesnek tartjuk.

Köztudomásu dolog, hogy hazánk talaja foszforsavban szegény, amely hiányt pótolni a legerősebb állati trágyával sem lehet, ennél fogva ha termést fokozni akarjuk, okvetlenül foszfortartalmu műtrágyánkat kell használnunk, a melyek mellett az istállótrágya is jobban kihasználható. Bebizonyított tény az, hogy az ősziak alá — buza, roza — alkalmazott ásványi szuperfoszfát műtrágya, középárak mellett, szemben és szalmában kat. holdankint átlag 25 korona tiszta hasznot hoz. Erről kell tehát meggyőzni a kisgazdákat és a mi a fő oda törekedni, hogy mód nyujtassék nekik arra, hogy a műtrágya értékét utólagosan fizethessék, mert legtöbb esetben a pénzhiány okozza a műtrágyázás elmaradását. Ha ez elérhető volna, úgy kötelezőleg lehetne elrendelni az ősziaknak foszfor-savas műtrágyázását, a mit szívesen is megtennének, ha a fizetés utólagos lenne. Ezen okból a földművelésügyi ministeriumnak össze kellene iratni a gazdasági tudósítók által községenként, hogy mennyi lesz az őszi vetés és ennek megfelelőleg szállíttatnék a műtrágya kat. holdankint átlag 120 kilót számítva. Az árat pedig következő év november havában közadók módjára szedesse be. Hogy ez keresztülvihető legyen még több műtrágyagyarat kellene

TÁRCA.

A „Tata-Tóvárosi Híradó” eredeti tárczája.

Kirándulás a Vértess-hegységbe.

Irta: Dornay Béla.

III.

Lerázva magunkról az ut porát, az érdekes városka megtekintésére indultunk. Mór jelentékeny nagyközség a Sárvíz völgyében (208 m), mely a bakonyt a vértessől elválasztja. — A nagy kiterjedésű községnek közel 10,000 lakosa van, kik között a németek vannak túlsúlyban. — Középpontja a városias jellegű piac; ezen van a kapucinusok zárdája s temploma. — Ebben van eltemetve gróf Lamberg Ferencz Fülöp tábornok és királyi biztos, kit a felbőszült utczai tömeg 1848. szept. 28 án pesti lánchadon megölt. — A piac alsó részén áll a báró Luzinszky család „lánczos kastélya”, továbbá a most iskolául szolgáló régi vármegyeháza s a gróf Lamberg család kastélya. Nevezetes a város az

1848-ban itt lefolyt ütközetről, és hogy itt született Wekerle Sándor miniszterelnök. 1*)

A város megtekintése után csakhamar lenyugodtunk, hogy erőt gyűjtsünk a további nagy menetelésekhez. — Másnap reggel, vagyis július 24 én, korán talpon voltunk s 6 órakor már elindultunk a móri szőlők között Csókakő várának irányában. — Jó darabon szőlőhegyek közt haladtunk, s minél magasabba kapaszkodtunk fel a menedékes u'on annál nagyszerűbben bontakozott ki előttünk a Sárvíz — vagy Tárnokvölgyének szívet-leket megvesztegető tájképe. — Jobbról terül el a széles kilátást nyújtó Tárnok völgye, balról pedig a Vértességek, nyugati határául szolgáló meredek hegyfalai könyökölnék ki a völgyre. — Hatalmas ivalaku kiugrásaikkal teljesen elzárják a távoira való látást, de egy-egy merész kanyarulatán túl, ismét új és új perspektíva nyílik a vadregényes tájékra. — Nyolcz órakor érkezünk meg a Csókakővár alatt elterülő szép gyümölcsösbe, honnét a várhegy tetejére kapasz-

1*) Thüring i. m.

kodtunk fel, minden lépésünk helyét a legnagyobb óvatossággal keresve a meredek és sziklás talajon. — A megdöbbenéssel határos azon érzés, mely elfog bennünket, midőn a várhegyre való feljutáskor széttekintünk: Csókakővár „egykor a Tárnok völgy ura, ma pusztulásnak képe, ott dűledezik, ami még dűlhet, meredek sziklakoczkán, melyet a Vértess-hegyláncz vetett az itt bujdosó völgy torkába, amelybe, hogy bele ne szédüljön, É felől keskeny mesgyn kapaszkodik a hegy oldalához.” A várhegy É, K, D felől szédületes meredek és csak Ny felől lejtős és egyedül innét közelíthető meg.

A Csókakő várából nyíló kilátás, amely óriási területet ölel föl, meglepő szép, különösen a reggel tiszta levegőjében előmlő napfény csodálatosan derűs világítása mellett s mindjárt az első pillanatra lebilincsel bennünket szépségének, és nagyszerűségének sajátos varázsával. — Ény Dk-i irányban a Tárnok völgye térkép módjára fekszik lábaink alatt. — Benne ÉNy féle elláthatunk egészen Morig, közvetlenül alattunk fekszik Csóká-

Tatai Közgazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság

Aruosztálya

Mezőgazdasági gépek, összes gazdasági cikkek, varrógépek előnyös feltételek mellett kaphatók.

felállítani, a mi által gyáripárunk leg-
produktívabb alakja emelkednék.

Tekintve azt, hogy Magyarországban 15,080,924 kat. hold szántóföld van a kisbirtokosok kezén, ebből, ha egynegyedrészen termelnek őszi gabonát, vagyis 3.770,231 kat. holdon, a melyre szükséges volna a.) 120 kig. 4,524,277 m. m. szuperfoszfát műtrágya, melynek hatása kat. holdankint 25 kor. jövedelmi többletben nyilvánul, vég-
eredményben tehát 94,255,775 korona jövedelmi többletet jelentene évenként a kisbirtokok után.

Fokozhatnák még kigazdánk termésüket, ha nagyobb gondot fordítanának az őszi mély szántásra, a mely okból ha összesegítenének és a kinek két ökre van, az összefogna másik két ökrös gazdatársával és így egy eke elé fogott négy ökrrel szántanák meg ősszel kölcsönösen földjeiket, mert két gyenge állattal nem lehet 20—22 cm. mélyre szántani, a mint azt ősszel tenni kell.

Mindezeknek alkalmazásba vételével nem 6—8, hanem 10—12 méter-mázsát fognak aratni egy kat. holdról. Ez pedig nagy különbség és megérdemi, hogy vele az illetékes körök és az érdekeltek legkomolyabban foglalkozzanak.

Ez idő szerint a gazdasági egyesületek hivatáskörébe tartozik ezen egészséges és nagyhorderejű eszméknek megvalósítását elősegíteni és ezáltal edes hazánk létalapját megszilárdítani. Ez okból tisztelettel ajánljuk ezeket vármegyei gazdasági egyesületünk jóakaratu szives figyelmébe.

Wenninger Mátyas.

A sztrájk-törvény.

Alig emlékszünk rá, hogy olyan sikerült, minden érdeket szem előtt tartó és emellett abszolút modern, az idényeknek és érdekeknek egyaránt megfelelő, a régi bajokat orvosolni hivatott javaslat került volna a kezünkbe, mint amilyen az ipartörvény második része, amelynek törvényjavaslata mostanában került nyilvánosságra. Alkotója Sztéryni József államtitkár.

Korszakos mű ez és az országnak első-rangú érdeke, hogy minél hamarabb törvényerőre emelkedjék. A nagy mű tisztára a munkások és munkaadók közötti viszony rendezésének van szentelve. Tudjuk mindnyájan, hogy ez a viszony már olyannyira elmérgesedett, hogy egyik legsúlyosabb akadály a ország ipari fejlődésének. A socialista agitáció által megteremtett szakszervezetek a maguk házi politikájába is belevitték a nagy politikát, vagy hogy ök nevezik, az osztályharcot. A kiméletlen osztályharc elvei alapján küzdöttek tagjaiknak jobb megélhetéséért, a nagyobb munkabéért, a kisebb munkaidőért, galád könnyelműséggel sodorták bele a szakszervezetek tagjait a sztrájkba, s évente — immár vagy tíz esztendő óta — milliónyi károkat okoznak a munkáltatóknak és egyúttal az ország össztermelésének a folytonos terrorisztikus bérharcok megteremtették a munkáltatók szervezett ellenállását, a munkaadók e szervezeteik révén sikerrel tudják felvenni a harczott munkásaik ellen és újabb és újabb másra mondják ki a munkás kizárást. Újabb már alig hallunk sztrájkokról valamit, ellenben annál többet munkás-kizárásról, amelyek végeredményükben ugyanazt a kárt okozták az ország össztermelésénél, mint a sztrájkok. Észrevehető hogy ugyanaz a kapzsi terror, amely azelőtt a munkásokat a sztrájkba készítette, most a munkáltatóknál lép fel és bizva szervezeteikben és a hatóságok támogatásában, egyre-másra rendezik a munkás-kizárásokat. Ezt főleg a kisiparosok, az egyik segédrel dolgozó mesterek selylik meg akik kénytelenek úgy táncolni, a hogy a munkaadó szövetségeket vezető nagy tőkés vállalatok, akik aránytalanul nagyobb ellentálló képességgel rendelkeznek, fűtyölnek.

A sztrájk-törvény főleg e kérdések körül forog. Hazudik az, aki azt állítja, hogy egyoldalú munka a szóban lévő törvényja-

vaslat tervezete. Hajszálpontosságú paritást visz bele a munkaadók és munkásaik közötti viszonyokba, egyik félnek sem adván több jogot mint a másiknak. A javaslat a legteljesebb mértékben elismeri a munkához való jogot és a munkával való rendelkezés szabadságát. Ami annyit jelent, hogy a sztrájkot jogintézménynek deklarálja. Ezzel szemben jogintézménynek deklarálja a munkás-kizárás jogát is. A szakszervezeteket is a jogintézmény nivójára emeli, és megengedi, hogy a szakszervezetek befolyással bírjanak a sztrájkokra. Megengedi a szakszervezettel kötendő kollektív szerződéseket. Ezzel szemben ugyanezen jogokkal ruházza fel a munkaadók egyesületeit.

Világra szóló ujtása a javaslatnak az iparbiróság, a mely a jövőben ítélkezni fog sztrájkok, munkás-kizárások vagy egyéb konfliktusokban, melyek munkások és munkaadók között előfordulhatnak. Az iparbiróságokban is a teljes paritás elve dominál, de még ennél is lényegesebb az, hogy e bíróság tárgyalásait a független magyar bíróság tagjai vezetik és az övéké a döntő szó az ítélet meghozatalánál. A fölesküdtött törvénytudó nem érdekelt és a dolgokat magasabb nézőpontból mérlegelő magyar királyi bíró mindenestre olyan ítéleteket fog hozni, a melyeknek igazságos voltához kétség nem fér.

HIREK.

Gyászmise. Esterházy Miksa gróf lelki-
üdveért f. hó 5-én Mohl Adolf esperes plebános papi segédlettel gyászmisét mondott, a melyen az uradalmi tisztakar testületileg vett részt. Esterházy Miksa nevéhez fűződik az általa alapított Vértesaljai gazdakör, a mely az ő elnöksége és néhai Wenninger Mátyas dunaalmási főtitizt alelnöksége alatt rendkívüli hasznos működést fejtett ki, főképpen a kigazdák érdekeinek előmozdítása céljából. A remeteségi kastély kedves gyülekezési helye volt a vidék gazdáinak, a kik, a gazdasági viszonyok iránt rendkívüli érdeklődést tanúsított grófnak mindig szívesen látott vendégei voltak. Halála évfordulója alkalmából bizonyára sok azada kívánja velünk együtt, hogy az áldott lelkű főúr, kit oly korán ragadott el a halál az élők sorából, nyugodjék bekében! —

helység, majd odább Bodajk, Söréd, Csurgó, Magyaralmás és ezek mögött DK-felé még messze-messze húzódik el a Tárnok völgy széles lapálya. — Ny felé a kilátást a Bakonyok kékes párázatba burkolt vonulata határolja. — E fenséges képpel sajátságos ellentétben áll a Csókakő K-i oldalát környező hegyek szakadozott szikláinak vad összeviszszasága. Hogy ezek szépségeit is élvezhessük, kihaladtunk a tátongó mélység szédítő sziklaparkányára és így már kényelmesen áttekinthettük az alattunk elterülő változatos térszint. Velünk szemben a Vértes hegyláncza húzódik; szakadékos dolomit szikláit őserdő borítja, míg meredek homlokzatán hatalmas dolomit-padok bukkannak elő, betekintést nyújtván a hegység réteges szerkezetébe. — A hegyláncz sziklás talaját sok helyütt esővitzől származó barázdák szántogatták föl, ezek hatalmas vízmosásban egyesülnek, mely ezután a hegyek között kigyózó völgybe torkollik.

Csókakő várát a XIII. sz.-ban a Csák nemzetség építette. — Idők folyamán több család bírta a nem nagy terjedelmű, de magas fekvése miatt nehezen hozzáférhető várat. — 1543 től kezdve többször került török kézre. — A XVIII. sz. elején megszűnt városzerű jellege s lassankint pusztulásnak indult. A vár megtekintése után Csákberény felé vettük utunkat, a hová 11 óra tájban érkezünk meg. A Vértesek D-i tövében fekvő szép magyar nagyközsége keresztül haladva csakhamar a gróf Lamberg uradalom hatalmas vadaskertjébe értünk, melynek ritkás erdejében való jó másfél órai gyaloglás után megpihentünk és megebédeltünk. — Ismét felkerekedve, 2 óraskor érkezünk a német

lakosságú Gánt községbe, hol egész utunkon először is utóljára láttunk oláh cigányokat, azokat is csendő szuronyuk között, holott még odahazza azzal akartak ijeszteni bennünket, hogy e cigányairól hírhedt vidéken, könnyen meggyúlhat a bajunk velük. — Gánton egy kis frissítőre betértünk, egyébb hányában, egy kurta korcsmába, hol ugyancsak nagyot néztek a szokatlan vendégeken. — Nagy időre tudtuk előkeríteni a csak németül beszélő korcsmárosnét, kinek annyira imponált a szokatlan vendég sereg, hogy tiszteletére — ad captandam benevolentiam — összes apró gyerekeit még meg is mosdatta. — Gántról a pörös erdőn Kakas-réten Hosszu hegyen keresztül értük el Kőhányás pusztát mely a Vértes főgerincének legmélyebb (313 m) nyergén, erdők közt fekszik. — Ezután a kőhányástól ÉK-re elterülő Eperjes hegyre kapaszkodtunk től s gyönyörű szál-erdőben folytattuk utunkat legközelebbi célunk, a gesztesi vármegyék felé. — De a sűrű erdőben szerteágazó vágások utvezetőjében csakhamar ismét eltévedtünk. A sűrű erdőben való utkeresésnél hirtelen egy kényelmesen heverésző, hatalmas vadkanra bukkantunk, ami izgatottságunkat csak még inkább növelte. — Ezen körülmény azután hamarosan eloszlatta az ut megválasztásában támadt nézeteltéréseket s a lopodzó macska mozdulataival hagytuk el e helyet hol a vadkan közvetlen közelsége kissé megfélemlített bennünket. — Izgult lélekkel s a fáradságtól elbágyasztott tagokkal osontunk tova a sűrű őserdő lombzatától árnyékolt mély uton. — Hosszas bolyongásunknak azonban kellemes vége szakadt. — Az isme-

retlen helyen egyszer csak, uramfia kívül találkoztunk, mint a majki tanító ural és kedves családjával, akiknek lekötözött sziveségét épen előző nap volt szerencsénk élvezni Majkon. — Persze volt meglepetés és öröm mindkét részről és alig győztük elbeszélni előző napi élményeinket és azt, hogy miképp jutottunk ezen helyre. — Csak akkor tudtuk meg, hogy közvetlenül a gesztesi várhegy tövében állunk, — amit eddig a sűrű erdő miatt egyébként nem tudhattunk — és, hogy a tanító urék is oda igyekeznek — Vigan haladtunk tehát a várhegy alját Ny ról szegélyező szorosból fel a csigavonalban vezető úton és 1/2 6-kor érkezünk meg Gesztes várához. — Ez komor ráncos homlokával É-ra néz és két hegyszoros közé ekelt 404 m (Thirring szerint csak 352 m) magas kúpon, erdőben lappang, honnan a völgykötletben szerénykedő hasonnevű falucsukát váraljaul annyi század óta őrzi s a Kozma és Csákvár felé haladó szorosokat védi.

Gesztes vára építészeti szempontból tökéletesebb a többi Vértesi várnál és kezdettől fogva királyi vár volt. — Keletkezéséről nincsenek biztos adataink, Zsigmond király és Mária királyné, Albert herceg, Ulászló király is tartózkodtak itt utóbbi vadászattal és madarászattal töltve idejét. — A vár többször került a törökök hatalmába, 1605-ben pedig őrsége Boeckayhoz pártolt, — Komáromvármegye megrongált falait helyreállította, de a később elhagyott vár a kincsesök turkálásai s az idők viszontagsága folytán, csak hamar romokba dől. — Ma a csákvári Esterházy Móvics gróf tulajdona. 1*)

1*) Nác és Thirring i. m.

Folyt. köv.

Személyi hír. Piri Károly szendi evang. lelkész folyó hó 20-án, István király napján, az évenként szokásos Istentiszteletet itt fogja megtartani a tatai ev. ref. templomban.

Bucsu Tóváros. Porcinkula napján tartott bucsuvásár, mely alkalommal a kapucinusok templomában Mohl Adolf esperes plebános nagymisét mondott fényes segédlettel. A magyar szent beszédet Patyi Gyula segédlelkész, a németet Pater Antal mondta nagy épülésére az ájtatoskodó közönségnek. Délben a zárda vendégszerető falai között diszebed volt, a melyen sokan vettek részt a Kapucinus rend tisztelői közül. Számos tosztt hangzott el, a melyek közül első volt Patyi Kamil házfőnök, aki megemlékezve a tatai rendház megalapítójáról, éltette annak jelenlegi kegyurát Esterházy Ferencz grótot. Második felszólalásában poharát emelte a nagymisét mondott és a gyonlatásban fáradhatatlan Mohl Adolf esperes plebánosra és a két ünnepi szónokra. Mohl Adolf esperes a járás országgyűlési képviselőjét éltette, a ki pedig a Kapucinus-rendre kívánta az Isten áldását, végül Pongrácz F. nyug. esperes plebános Dr. Báránszky Gyula ügyvédet, mint a kath. népszövetség kiküldött szónokát köszöntette fel, a ki nyomban felelt és a kath. népszövetség felvirágzására üritette poharát.

Népgyűlés Tóváros. A katolikus népszövetség folyó hó 2-án Tóváros népgyűlést rendezett, a melyen igen számosan vettek részt a helybeliek és vidékiek közül. Dr. Báránszky Gyula ügyvéd, a központból kiküldött szónok magyar és német nyelven fejtegette a népszövetség célját és hatalmasan verte vissza a népszövetség ellen intézett támadásokat. Utánna Szabó Bertalan dunaalmási kántortanító szépen átgondolt beszédben, a történelemből bizonyította be, hogy egy nemzetet csak a vallás boldogíthat. Majd Patyi Kamil kapucinus házfőnök, mint helyi igazgató olvasta fel a tóvárosi és vidéki csoportvezetők névsorát és beszámolt a tagmozgalomról. Végül Világhy Gyula orsz. képviselő, mint a népgyűlés elnöke, a ki megnyitott beszédben szépen bebizonyította azt, hogy a szövetségi törekvések távol állanak a politikai pártszempontoktól, köszönetet mondva a megjelenteknek és a szónokoknak a népgyűlést beráztta, a mely a legkisebb rendezés nélkül, a legnagyobb lelkesültséggel folyt le.

Üi jegyző. Szőlős községben a mult szombaton megejtett választás alkalmával győztesként Rákóczy Lajos 14 szótöbbséggel került ki, kiben a község egy szorgalmas, törekvő, s minden tekintetben állásának megfelelő egyénre talált.

Kinevezés. A vármegye főispánja Végh Kálmán már előzőleg kinevezett rendszerezett díjnokot magasabb fizetési osztályzatban a tatai fősolgabírói hivatalhoz osztotta be.

Athletikai verseny. A tatai és tóvárosi iparosok és iparos ifjak köre elnökétől nyert értesítés szerint az általuk hónapra rendezendő Athletikai verseny Tóvárosban nem a „katonai gyakorló téren” hanem Brüll Ignác fatelepe mellett lévő síkságon fog megtartani mely után este 8 órakor Tóvárosban az Esterházy szálloda nagytermében Tombola estélyt rendeznek. Itt osztatnak ki a díjak is a verseny győzteseinek.

A díjnokok biztosítása. A munkásbiztosításról szóló 1907 évi XIX: t. cz. szerint az összes állami és törvényhatósági napidíjasok bejelentendők. Erre a körülményre felhívjuk a hivatalok vezetőinek figyelmét, amely betegség esetén segélyben, azonkívül ingyenes gyógykezelésben részesíti a díjnokokat.

Kinevezés. Bárány Pál építőmestert a kishéri mkir. állami gazdaság építészeti vezetését a földmívelésügyi miniszter mkir. építőmesterré nevezte ki.

Itt az adónegyed. Beléptünk már ez év harmadik adónegyedébe is, a legerősebb adófizelő napok mégis augusztus 1—15-ig

tartanak, s ezentul már késedelmi kamattal jár a benem fizetett adó után, ami nagyobb összegnél már jókora summára rug. Ép ezért még elég jókor figyelmeztetjük polgártársainkat, hogy a III. negyedi adójukat augusztus 15-ig fizessék be.

Felolvasás. A tatai tóvárosi kereskedő ifjak elnöksége ez uton értesíti az egyesület tagjait és az érdeklődő közönséget, hogy Dr. Pogány Jenő, az egyesület ügyésze f. hó 12-én szerdán este 8^{1/2} órakor az egyesület helyiségében az új „végrehajtási novelláról” ismertető felolvasást tart.

Pályázat. A m. kir. posta távirada és távbeszélőnél 80 gyakornokjelölt vétetik föl. Ezen állásokra az 1888. évi I. t. cz 14-ik §-a értelmében azok az ifjak pályázhatnak, akik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet, érettségi vizsgával, sikeresen elvégezték, 18 életévüket már betöltötték és magyar állampolgárok. — Bővebb felvilágosítást a helyi posta táv. hiv. vezetőse ad.

Szivar előrusítás beszüntetése: A mkir. Pénzügyminiszterium f. évi jul. 3-án kelt 74960 számú rendeletével a belföldi gyártmányú és alig pár éve forgalomban levő E. R. betűs Rosita szivar további készítését és a jelenlegi készlet kifogyta után annak eladását beszüntette, mert ezen szivarok a tapasztalat szerint a kelendőségnek nem örövendenek.

Kevés a pad. Miután a sétáló közönség a tópartra van utalva, ennél fogva az ott elhelyezett néhány pad nagyon is kevésnek bizonyult; felkérjük tehát az illetékes köröket, ha a közönség kényelmére több pad elhelyezése iránt intézkedni sziveskednének.

Üi kör Tóváros. A „Tatai és Tóvárosi Társas Kör” intéző bizottsága a m. hó 22-én Tóvárosban a „Sport” kávéházban tartott értekezleten a kört megalakultnak mondtotta ki azon módosítással, hogy a kör címét „Tata és Tóvárosi Közművelődési Kör”-re változtatta.

A kisgazdákért. A földmívelésügyi miniszter leiratban értesítette a vármegyét, hogy tekintettel a nagy takarmányhiányra, megengedte a kincstári erdőkben a lombosást, egyben felhívja a vármegyét, hogy ezt sürögösen tegye közhírré a vármegyében.

Athletikai mérkőzés. A Kishéri ifjusági Torna Club m. hó 17-én ünnepelte fennállásának 3 éves jubileumát, amely alkalommal az ászári réten nagyobb szabású versenyeket rendezet a közönség élénk érdeklődése mellett.

Tenyészállatok beszerzése. A földmívelésügyi miniszter legutóbb elvi határozatként kimondotta, hogy a legelő közbirtokosságok nem kötelezhetők a közhasználatu tenyészállatok beszerzésére, mivel ezen kötelezettség elsősorban mindenkor a községet mint erkölcsi testületet terheli.

Olcso marha. Horváth Szlavonországban az ide győnge szenatarmés következtében az állat-állomány jelentékeny része eladás alá kerül. A vétel iránt érdeklődőknek a horvát mezőgazdasági bank részvénytársaság Zágrábban szolgál kellő felvilágosítással.

Kincstári vetőmag a gazdáknak. Darányi földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a kishéri ménésbirtok gabona és egyéb terménykészletből, az erre alkalmas minőségű magvak, vetőmagul mindazoknak a gazdáknak kiadandó, akik eziránt a ménésbirtok igazgatóságához fordulnak, készpénzfizetés mellett. Eladási ára budapesti tőzsdei árak szerint állapítatik meg.

A magyar újságírás szenczálója! A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Felelős szerkesztő: Hacsk Géza. Naponkint 125.000 példány! Egy szám 2 krajcár. A nap előfizetési ára: Egy évre 16 K, fél évre 8 K, negyed évre 4 K, egy hónapra 1 K 40 fillér.

A hesseni légy. A földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, hogy szigorúan rendeljék el a hesseni legyek pusztítását. A legjobb védekezés a csalogató vetés, melyhez a legszilárdabb vetőmag is megfelel. A veszedelmes legyek petéiket ezekben rakják be, mikor aztán a rendes vetés ideje elérkezik, akkor a csalogató vetés jól alászántandó. Ügyelni kell arra is, hogy a vetés egészben a föld alá kerüljön. Célszerű a vetések lehengeresése.

Fehér jellem — fekete cipő diszóra válik hölgyeknek, uraknak egyaránt. Fehér jellemhez sok minden ékes tulajdonság utján jut az ember, de fényes, fekete cipőhöz csak egy módon, ha „Noxin” cipőkrém használ. Ez a krém el van terjedve az egész világon s versenyen kívül áll már.

Sörárpavásár Pozsonyban. A sörárpavásár rendező bizottságát jul. 23-án alakították meg. Pozsonyban a nyugotmagyarországi gazdasági egyesületek kiküldöttjei. A vásár elnökei lettek: Pálffy István gróf díszelnök, Bartal Aurél elnök és Mezey Gyula társelnök. A rendező bizottság tagjai: Jecsenzky Pál az O. M. G. E., Sendlein János és Wolf Geró dr. a pozsonyi kereskedelmi kamara, Domány Vilmos, Vépy Pongrácz Ödön, Kachelmann Károly, Rudnyánszky János, Ordódy Lajos, Kosztolányi István a bars megyei, Kálmán Rudolf, Váczy Ábrus a komárom megyei, Majláth Géza gróf, Hanzely Gyula, Ruzsánszky Antal, Illés Ödön, Buttler Ervin báró a nógrád megyei, Emödy József, Lendenfrost Károly, Engel Henrik, Blum Sándor, Gosztonyi Gyula, Czobor Béla a nyitra megyei, Pálffy Béla gróf, Gülcher Jakab, Popper Emil, Pollák Gyula és Eisler Miksa a pozsonymegyei gazdasági egyesület, Milhofer Imre a terményértékesítő vállalat részéről. Vasárigazgatók lettek: Horváth Jenő, Herczmanszky Imre, Levatich László, Ágoston Miklós és Siklaci Iván. A rendező bizottság a vásár rendezés teendőit az összes részletekre kiterjedőleg megállapította s a vásár határnapjával folyó évi aug. 15-ét tűzte ki, amely napon a vásár a pozsonyi Bellevue tágas és világos helyiségeiben fog megtartani. A vásárral az osztrák, a német és különösen az angol sör- és malátagyárosok és kiveteli cégek körében nagy az érdeklődés. A bizottsághoz napról-napra nagy számban érkeznek tudakozó levelek. A végleges értesítőket most küldi szét a bizottság Ausztriába, Hollandiába és Angliába. A vásár jelentőségét fokozni fogja, hogy a vásárra beküldendő legszebb árpák mintából megfelelő gyűjteményt fog küldeni a rendező bizottság a f. évi berlini és londoni nemzetközi sörárpá kiállításokra.

Sítolonczi cigányok. A dánosi rablógyilkosság óta ugyancsak rossz idők járnak farao seregére. Legutóbb a tatai fősolgabíró és csendőrzáró bánt el velük röviden és alaposan. A csendőrség ugyanis a mult héten mintegy 30 tagu karavánra akadt, a mely kereket akart oldani, de nem sikerült. Az egész karavánt Tatára kísérték, kocsijaikat és lovaikat elkobozták, a cigányokat pedig a fehérmegyei határra kísérték, honnét valószínűleg hasonló módon szállítják őket tovább, míg az ország határára el nem érik. A kóbor cigányok egyébként az újabb időben mind Oroszországba igyekeznek.

Fidibusz! A legkitünőbb magyar élez lap. Páratlan népszerűség! Remek szöveg, pompás képek! Mesésen olcsó! Egy szám 5 krajcár. A Fidibusz előfizetési ára: Egész évre 6 K, fél évre 3 K, negyed évre 1 K 50 fill., egy hónapra 50 fill. Mutatványszámokat küld a kiadóhivatal: Rökk Szilárd-utca 9

Gyilkos Villám Duna Almáson, a klosteneuburgi apátság gyóni pusztáján hétfőn délután 4 órakor nagy veszedelmet és kárt okozott a lecsapó villám. Mint értesülünk, Bognár István urassági juhászt agyonváltotta úgy, hogy ruhája is foszlányokban szakadt le róla, s rajta kívül 202 drb. birka és a juhász kutyája is áldozatul esett a gyilkos villámnak.

Fényképészeti kellékek

gvári áron kaphatók: ==

ENGLÄNDER és TÁRSA
PAPIRÜZLETÉBEN TATA.

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb orvos.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást ha gyomor-, bél és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz föltétlenül tiszta, kellemes és olesó savanyvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem e benne foglalt gyógyósnál fogva kitünő szere a legkülönfélébb gyomor-légcső- és húgyszervi betegségeknek, mint tipus cholera, megkíméltettek azok a kik közönséges ivóvíz helyett bakteriummentes Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Ház- tartások számára másféliteresnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétesértékű mesterségesen szénsavval telítet viznél, sőt a sodaviznél is olesőbb, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyan- ott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kaph. minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben Kedvelt borviz!

Főraktár: MICHL MIKLÓS ezégnél TATA-TÓVÁROS.

LEOPOLD GYULA

© Patentság! Lakóhelyesség!

Saját érdekében birósságon kizárólag

GARVENS-SZIVATTYUK

rendkívül olesók,
csak elsőrendű minőség.

Kérjen határozottan!

Garvens-szivattyut

Garvens-művek, WIEN XX/2.

Levelezés magyarul és németül. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tyukszemet, borkeményedést azonnal eltávolít a Kaiser-féle

TYUKSZEMHALÁL

ára 70 fillér.

A legjobb és legerősebb sósborszesz az

ERŐ SÓSBORSZESZ

ára 2 K, 1 K és 30 fillér.

Postán szállítja utánvét mellett a

KOSMOS vegyszert és kozmetikai laboratórium.

GYŐR, BAROSS-UT.

200 napra bizalmas képviselet!

Csemege-konzervek

BARTA-féle erdei gyümölcsbőfőttek, zselék, szörpök, gomba-, hus- és fűszelék-konzervek, nemes borovincát, — legkiválóbb minőségben szállít — előkelőbb részletek kérésre is

BÉLHURUT

(hasmenés), gyomorgörcs legjobb gyógy- szere a BARTA-féle fekete áfonya- gyögybor, kapható gyógyszerüzletek- nél. 5 üveget 3 K-ért bérmentve szállít

Felkai Konzervgyár, Barta József

Felka (Szepestmegye). — Kérjen árjegyzéket!

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGENESSÉ
gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.

Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerüzletekben.
Postán küldi: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvizi-tér.

PLATSCHEK VILMOS

elismert legolesőbb, legszolidabb

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

legelőkeltebb emésztőpor

DIGESTOL GIÜCK

Doboz 2 kor.

Postai szétküldés: „FEHER GALAMB” gyógyszerár- társulat, HUNGÁRIA-KÖRÚT 93
Kapható minden gyógyszerüzletben és drogrőlben.

Meglepő haladás!

FICHTENIN

a legkiválóbb, szabadalmilag védett szer, mely mindenféle fér- get a lakásban ép úgy, mint mindennemű hernyót, vér- és levéltetőt és egyéb kert- és veteményben kártékony állat- kákat és azok petéit azonnal megöli.

Legmegbizhatóbb védőszer szunyog és darázs ellen.
Használati utasítás azeriat való eljárás mellett kíséletjük a feltétlen eredményt.

Vezérképviselők Magyarországon részéről:

DIAMANT és VADAS

Budapest, VII., Damjanich-u. 36. — Telefon 21-51.

RIVOLI

lényképzéssel és festéssel műtermében

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 30.

készülnek csak elsőrendű művészies kivitelben lényképnagyítások, aquarell- és olajfestmények. Másolások selegemre, — sonyra, fára, elefántcsontra stb. Bross, függelék, tü stb., — 6 üvegfestményekkel. Porcellánba égetett lényképek sár- kővekre stb. Mirel küldjek ingyen és bérmentve árjegyzéket?

BOGDÁNY

szerecséje páratlan!

Vásároljunk osztály- sorsjegyet csakis

BOGDÁNY S.

fővárosi sorsjeggyiroda r.-l.-nál

BUDAPEST, KAROLY-KÖRÚT 20.

Dr. KOVÁCS

KÉZPASZTÁJA

8 nap alatt bírtona hat. — Tégelye K 1-20

Dr. KOVÁCS gyógytár Budapest, Gyár-utca 17.

„Tolltett-títkok” ingyen.

használjon azonnal

Ha fáj a feje

Beretvás - MIGRAIN - pasztillát,

mely 5 perc alatt minden fejfájást megszüntet.

1 doboz 1 kor. 20 fillér. — Minden gyógyszerüzletben és drogrőlában kapható.

Főraktár: BERETVÁS TAMÁS Gyógyüzlet KISPEST, Rákóczi- utca 2.

Ingyen postai szállítást 3 doboz rendelésnél.

Szállás: Simon Pál

PÁRIS SZÁLLÓ

Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.

100 szoba 2-20 K-tól feljebb, kiselőállá- gal és villanyvilágítással együtt Fűrdő, alagás kávéháza, étterem. Villamos vasúti megállóhely az ószoos pályaudvarok és halók felé

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

Schuller Kaszinó-éttermében

VI., ANDRÁSSY-UT 39. sz.

Elsőrendű konyha! Naponta zene-estély!

Dr. KOVÁCS J.

hemopatiai rendelő-intézet

Mélt betegségekben szenvedők számára

Budapest, Váci-körút 18. sz.

KATZER

szőrmearui elsőrangúak és az egész világon el vannak terjedve.

Első és legnagyobb

megyér ellen védő rézv.-tár.

NOXIN

A LEGJOBB CZIPŐ-KRÉM

szabadalmazott KULCSAL.

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest.

Köhögés.

A ki egészségét szereti meg is óvja 5245. hit. bizonylat tanuskodik arról, hogy a KAISER-féle

mellkaramella 3 fenyővel kitünő hatású, orvosilag kipróbálva. Köhögés, rekedtség, katarus, etnyálkásodas gégekatarus, hörg- és görcshurut esetén. Csomagja 20 és 40 f. Doboz 80 f. Kapható Tatán, Michl Géza és Tóvárosban, Menich Dénes gyógy- szerészeknél.

26 - 30

ELADÓ HÁZ.

Tóvárosban Gyár-utca 27-ik számú ház szabad kézből eladó. Tudakozódni lehet

:: Berger Ferencznél. ::

Folyékony SOMATOSE

jó szolgálatot tesz gyenge gyermekek és felnöttek táplálkozására.

Kapható: gyógyszerüzletek és drogrőlákban.

Eladó szőlő termés!

Lusztig Sándor

Ácsi Ernő major pusz- táján 14 hold szőlő ter- més eladó. — Ebből fele csemege fele bor szőlő. Örtékezhetni a tulajdonossal Ácsan.